

Současná česká próza

Test je určen žákům všech ročníků středních škol.

Test obsahuje 20 úloh.

Počet správných odpovědí _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–3

Kráčím hořícími stráněmi. Opojná vůně spálené trávy, spálených květin, opojná vůně popela a dýmu. Rudé jazyky plamenů šlehají vpravo i vlevo; chvějí se na horizontu za mými zády. [...] Nad dýmem třepe křídly luňák a v průvrách mezi **hrby** kouřem problikávají dunajské hladiny.

(Jan Hořava: Pálenka)

- 1 **Která z následujících možností je nevhodnějším názvem povídky, z jejíhož úvodu je převzatý výchozí text?**
  - A) Hořící zahrada
  - B) Les v plamenech
  - C) Podpálené stráně
  - D) Večery u táboráku

- 2 **Které slovo nejlépe vystihuje pocity vypravěče výchozího textu?**
  - A) strach
  - B) nezájem
  - C) okouzlení
  - D) uspokojení

- 3 **Která z následujících možností odpovídá významu slova *hrby* ve výchozím textu?**
  - A) terénní nerovnost
  - B) velké množství kouře
  - C) vyvýšenina na zádech
  - D) útvar na hřbetě zvířete

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 4–9

Něco podobného se stalo nebohé tetě Emilce, jenže ta krabici s fotografiemi neupustila z neopatrnosti, ale protože ji ranila mrtvice, z krabice od bot se na podlahu v předsíni a na **ni** snášely fotografie živých i mrtvých, na tvářích se jim objevil výraz zděšení, všichni i ona tušili, že se stalo něco nenapravitelného, lidé a časy se pomíchaly, dosavadní řád světa ***.

(Daniela Hodrová: Točité věty, upraveno)

4 Která z možností nejspíše patří na vynechané místo ve výchozím textu (***)?

- A) se zrodil
- B) se zmítal
- C) se zhroutil
- D) se zmenšil

5 Napište, co zastupuje zájmeno *ni*, zvýrazněné ve výchozím textu:

6 Která z následujících scén nejspíše přímo předcházela výchozími textu?

- A) Teta Emilka omylem upustila krabici s fotografiemi.
- B) Teta Emilka uklouzla na schodech s albem fotografií.
- C) Některá další postava hodila na zem album s fotografiemi.
- D) Některá další postava nechtěně upustila krabici s fotografiemi.

7 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je v souladu s výchozím textem (ANO), či nikoli (NE):

		ANO	NE
7.1	Neživé věci se chovají nestandardně.	☐	☐
7.2	Teta Emilka měla své fotografie uložené v obývacím pokoji.	☐	☐
7.3	Během celé scény zůstaly fotografie na určeném místě.	☐	☐
7.4	Teta Emilka uchovávala fotografie v předmětu původně k tomuto účelu neurčeném.	☐	☐

8 Vypište z výchozího textu jedno slovo, které vyjadřuje pocity vypravěče vzhledem k tetě Emilce:

9 Který z následujících úryvků pochází ze stejného románu jako výchozí text? (Rozhodněte na základě výstavby textu.)

- A) Adriena prý zase upadla, pády rytmují její život, který vždy visí na vlásku, nechtěla jsem o tom Bohunce vyprávět, spadla jen z křesla, pád i z takové výšky mohl být ovšem vzhledem ke křehkosti jejích kostí osudný.
- B) Nami našlapuje zlehka, jako když se odráží míč, zatímco Pavel jde opatrně, jako by se mu alkohol v těle pozvolna přelával a on nesměl přelít. Po dřevěném mole kráčí velmi nejistě; Nami jde za ním a bojuje s nutkáním Pavla podepřít. Když jsou zhruba v půlce délky mola, Pavel se uloží beze slova na prkna.
- C) Když se v posteli propadal do spánku, strhával s sebou útržky dne a zbytky hovorů a výseče zahlédnutého. Ale brzké ráno ho zase vytáhlo nahoru do bolestivých hladin bdělosti. Obnažilo nervy. Prolézal zákruty paměti.
- D) A kým chci být já, když píšu tento román? Kým chci být? Tou, která sestupuje do své minulosti nebo tou, která stojí opodál a sestup té bytosti sleduje? Je nesnadné se rozhodnout, proto pozice střídám.

10 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

A) Ve vlasech má šedé prameny, těžko říct, zda skutečně zešedlé či jen zaprášené. Žena odvrátí zrak a přidrží se korby nákladáku.

B) Na jednom nákladáku jedou muži, na druhém ženy s dětmi, na třetím a čtvrtém pytle s bavlnou. Lidé vystupují z nákladních aut, nejmladší a nejméně vyčerpaní sundávají zadní postranici, první seskakují z korby, a pak pomáhají ostatním vystoupit.

C) Nami si najednou vůbec není jistý, ta tvář je úplně jiná, než jakou si ji uchoval. Vrtošivé vzpomínky! Nejvíc ho překvapí, že má modré oči. Vypadá staře, působí mnohem starší, než by odpovídalo jejímu věku – a jeho.

D) Jsou mezi nimi děti nejrůznějšího věku, včetně těch, které se nesou v šátku na zádech svých matek, stařeny, starci. Mluví málo, jsou pokrytí prachem a vypadají unaveně. Mužů v produktivním věku je překvapivě málo. Nami pozoruje ženy seskakující z korby nákladáku a pátrá v jejich obličejích po povědomých rysech té, kterou naposledy viděl před čtrnácti lety.

E) Nakonec ji přece pozná, po zpěvu. Žena si brouká, aniž by otevřela ústa, a pomáhá starším ženám vystoupit z nákladáku. Nějaké dítě do něj vrazí a on zavravorá. Žena na něj pohlédne.

(Bianca Bellová: Jezero, upraveno)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 11–15

Táta pro mě, pro Naru a pro Magi vybral tři **obzvlášť divoký koně**, na kterých jezdit sice šlo, ale udržet se v dřevěném sedle dalo strašnou práci. Měly jsme krásný barevně malovaný sedla od strýce, abychom se na hřbetě neklínaly, táta nám každý udělal malej tašúr, abychom vzpurnýho koně mohly taky pořádně sešvihát, a jelo se.

Když nám byly tři a ještě trochu pozdějc, táta nás na koně vysazoval, ale pak už jsme to zvládly samy a Magi se s tím musela přestat vytahovat.

Jezdily jsme takhle s tátou až k obzoru, hnaly jsme splavený koně k obřímu **hněvivému rudému slunci**, který pomalu **zalízalo do země**, a my ho nemohly dostihnout. V těch chvílích jsem cítila, že jsme jedna rodina, že nikdo nemůže **rozetnout pouta krve**, který nás svazujou, a vůbec se mi nechtělo vracet se k mámě, která se s očima rudejma od kouře MOTALA kolem kamen, aby nám uvařila vroucí polívku s kouskama loje, a čekala, až se vrátíme.

(Petra Hůlová: Paměť mojí babičce)

11 Která z následujících možností významově odpovídá slovu *tašúr* v prvním odstavci výchozího textu?

- A) bič
- B) sedlo
- C) udidlo
- D) ostruhy

12 Rozhodněte o každém z následujících spojení z výchozího textu, zda se v něm uplatňuje obraznost (ANO), či nikoli (NE):

	ANO	NE
12.1 obzvlášť divoký koně	☐	☐
12.2 hněvivému rudému slunci	☐	☐
12.3 zalízalo do země	☐	☐
12.4 rozetnout pouta krve	☐	☐

13 Napište jméno nejstarší ze tří sester:

14 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda vyplývá z výchozího textu (ANO), či nikoli (NE):

	ANO	NE
14.1 Vypravěčka nenáviděla svou matku.	☐	☐
14.2 Dcery s otcem jezdili na koních večer.	☐	☐
14.3 Sestry jely s otcem na koni jen jednou.	☐	☐
14.4 Táta vybíral divoké koně, aby se jeho dcery lépe bavily.	☐	☐
14.5 Matka kouřila a plakala, když se její dcery dlouho nevracely.	☐	☐
14.6 Děvčata měla speciální sedla, a proto pro ně bylo obtížné se udržet na koni.	☐	☐

- 15 Kterým z následujících slov by bylo možné nahradit slovo *motala* ve výchozím textu tak, aby byl zachován původní význam věty?
- A) točila
  - B) natáčela
  - C) potácela
  - D) vrávorala

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 16–20

Tereza se překulila přes půlku postele a rozsvítila lampičku. Z nočního stolku mu vzala knížku. Vlasy barvy medu jí jedním proudem padaly přes pravé rameno dopředu na noční košilku. Rozespale hleděla na **obálku**, pak listovala stránkami.

„Někdy mi moje práce připadá nesmyslná.“

„Proč?“ zeptala se a zívla.

„Vlastně i nemorální.“

„Tomu nerozumím.“

„Přečti si, co píše **Rudý oblak**. Indiáni si nedovedli představit půdu jako majetek, kterej si můžou ohradit nebo kterej můžou prodat. Chápali svoje loviště jako něco, co jim vyšší moc svěřila do správy. Jak můžeme prodat něco, co nám nepatří, ptali se, když po nich běloši chtěli podepsat smlouvy o prodeji.“

„Proboha, o tomhle ty přemejšlíš v půl čtvrtý ráno?“

(Jiří Hájíček: *Dešťová hůl*)

- 16 Napište počet postav, které aktivně jednají ve výchozím textu:
- 17 Které zaměstnání nejspíše vykonává postava, jež o své práci mluví jako o nemorální?
- A) zahradník
  - B) zemědělec
  - C) ředitel stavební firmy
  - D) úředník na katastru nemovitostí

- 18 Rozhodněte, zda následující tvrzení o Tereze vyplývají z výchozího textu (ANO), či nikoli (NE).

	ANO	NE
18.1 Žije v bytě sama.	☐	☐
18.2 Trpí nespavostí.	☐	☐
18.3 Před scénou ve výchozím textu spala.	☐	☐
18.4 Zajímá se o problematiku vlastnictví půdy.	☐	☐

19 Která z následujících možností vystihuje význam slova *obálka* ve výchozím textu?

- A) papírový obal na cenné písemnosti
- B) papírový obal časopisu (zpravidla barevný)
- C) papírový obal, v němž se posílají písemnosti
- D) papírový obal (zpravidla tužší) na knihy nebo sešitu

20 Kterou z následujících skutečností představuje Rudý oblak ve výchozím textu?

- A) název knihy
- B) odborný ekonom
- C) indiánský náčelník
- D) přezdívka na chatu

Řešení

- 1 C
- 2 C
- 3 A
- 4 C
- 5 Emilka, Emilku, teta Emilka, tetu Emilku
- 6 D
- 7.1 ANO
- 7.2 NE
- 7.3 NE
- 7.4 NE
- 8 ubohé, ubohá
- 9 A
- 10 B-D-F-C-A
- 11 A
- 12.1 NE
- 12.2 ANO
- 12.3 ANO
- 12.4 ANO
- 13 Magi (případně Magy)
- 14.1 NE
- 14.2 ANO
- 14.3 NE
- 14.4 NE
- 14.5 NE
- 14.6 NE
- 15 A
- 16 dvě
- 17 D
- 18.1 NE
- 18.2 NE
- 18.3 ANO
- 18.4 NE
- 19 D
- 20 C